

Rahoituksen ja sijoitustoiminnan periaatteet Hollolan kunta

Kunnan johtoryhmä 27.11.2023

Kunnanhallitus § X 4.12.2023

Valtuusto §DD ZZ.ZZ.2023

Sisällys

Yleistä	3
1. RAHOITUS	4
1.1 Rahoituksen yleiset periaatteet ja tavoitteet	4
1.2 Päätöksenteko	4
1.3 Ottolainaus	5
1.3.1 Saatavuusriski	6
1.3.2 Jälleenrahoitusriski	6
1.3.3 Korkoriski	7
1.3.4 Sopimusriski	8
1.3.5 Valuuttariski	8
1.4 Antolainaus	8
1.5 Oman pääoman ehtoinen rahoitus	9
2. Takaukset	9
2.1 Takaukset konserniyhtiöille	9
2.2 Takaukset muille yhteisöille	10
3. SIOJITUSTOIMINTA	11
3.1 Kassavarojen sijoittaminen	12
3.2 Sijoitusten hajauttaminen	12
3.2.1 Korkosijoitukset	13
3.2.2 Osakesijoitukset	13
3.2.3 Muut sijoitukset	13
3.2.4 Sijoitusten ajallinen kohdentaminen	13
3.2.5 Sijoitukset Kuntarahoitus Oy:n pääomalainoihin ja debenttureihin	14
3.3 Sijoitusrahastot	14
4 RAPORTOINTI	15
4.1 Rahoitusraportti	15
4.2 Rahoituksen osavuosisiraportti	15

Yleistä

Kunnan rahavirrat koostuvat pääasiallisesti maksutuotoista, verotuloista ja valtionosuustuloista. Lainarahoituksen käytön perusteena on yleisesti pitkävaikutteisiin kohteisiin investoiminen. Käyttötalousmenojen rahoittaminen lainoituksella on merkki kunnan talouden tasapainohäiriöstä. Eri lähteistä saapuvat rahavirrat ja eri käyttötarkoitukseen osoitettavat rahavirrat johtavat näihin rahoitusvirtoihin liittyviin riskeihin.

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuuston tehtävänä on päättää varallisuudenhoidon, rahoitus- ja sijoitustoiminnan ja riskienhallinnan perusteista sekä takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen velasta.

Tässä asiakirjassa määritellään Hollolan kunnan rahoitus- ja sijoitustoiminnan periaatteet, rahoitusriskien hallinnan periaatteet ja rajat, sekä konsernin sisäisen – ja ulkoisen rahoituksen periaatteet. Asiakirja määrittelee myös takaussitoumusten ja vakuuksien hallinnan periaatteet.

Rahoitus- ja sijoitustoiminnan ensisijaisena tehtävänä on tukea Hollolan kuntakonsernin toimintaa valtuuston asettamien strategisten ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamiseksi ja huolehtia omaisuuden arvon säilyttämisestä. Konsernilla tarkoitetaan sitä kuntalain määrittämää kokonaisuutta, jonka kunta ja sen tytäryhteisöt muodostavat.

Rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on varmistaa konsernille riittävä rahoitus kustannustehokkaasti sekä pienentää rahoitusmarkkinoiden tapahtumien negatiivisia vaikutuksia konsernin tulokseen, omaan pääomaan ja maksuvalmiuteen.

Konsernirahoituksen ohjaus on keskitetty konsernin otto- ja antolainauksen, varojen ja velkojen, likviditeetin sekä rahoitusriskien hallinnan osalta Konsernipalveluiden palvelualueelle. Konsernitilijärjestelmän avulla tytäryhtiöiden likviditeetti on sisäisen pankin käytettävissä, mikä edellyttää tiivistä yhteistyötä kunnan ja tytäryhteisöjen välillä. Tytäryhtiöt hyödyntävät pitkäaikaisessa rahoituksessa ensisijaisesti ulkoisia rahoituksen lähteitä, yhteistyössä Konsernipalveluiden kanssa. Yleisenä tavoitteena konsernirahoituksen hoidossa on riippumattomuus ja tasapuolisuus rahoituksen eri palveluja tarjoaviin osapuoliin nähden.

Konsernirahoitukseen liittyviä palveluja voidaan tarjota myös muille Hollolan kunnasta riippuvaisille yhteisöille ja säätiöille, hallintosäännön ja kunnanhallituksen hyväksymien sisäisten ohjeiden puitteissa. Tällaisia palveluita voivat olla esim. hankekohtainen välirahoitus yhdistykselle, tällöinkin lain ja hallintosäännön määrittämässä rajoissa.

Kunnan tytäryhtiöt ovat mukana konsernirahoituksessa mm. siten, että rahoitus- ja sijoituspalveluiden osalta asianomaisen yhtiön tulee aina olla yhteydessä konsernijohtoon ennen rahoitus- tai sijoituspäätösten tekemistä. Konsernihallinnon ennakkokannat ja merkittävät periaatepäätökset käsitellään kunnanhallituksessa, ellei asian luonne edellytä valtuuston päätöstä. Tarkemmin asia määritellään konserniohjeissa.

1. RAHOITUS

1.1 Rahoituksen yleiset periaatteet ja tavoitteet

Rahoituksen kokonaisuus koostuu:

- kunnan likviditeetin hallinnasta
- kunnan ulkoisen rahoituksen hankinnasta
- kunnan vastapuoli- ja rahoitusriskien hallinnasta
- kuntakonsernin tukemisesta rahoitukseen liittyvissä asioissa

Rahoituksella tarkoitetaan kunnan oman toiminnan rahoittamista vieraan pääoman välinein sekä osallistumista tytä-, osakkuus- tai muiden yhteisöjen rahoitukseen tekemällä sijoituksia oman pääoman eriin (esimerkiksi osakepääoma, sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto) sekä myöntämällä lainaa tai takauksia. Avustusten myöntäminen ei kuulu rahoitustoiminnan piiriin.

Keskeisimmät rahoitustoiminnan tavoitteet ovat:

- palvelutoiminnan ja investointien edellyttämän rahoituksen varmistaminen
- rahoituksen hankinta pitkäjänteisesti ja hajautetusti, ottaen huomioon kunnan toiminnan luonne ja investointien tyypillinen käyttöikä
- rahoituskustannusten minimointi ja vaihtelun tasaaminen pitkällä aikavälillä
- rahoitusriskien hallinta (markkina-, likviditeetti-, vastapuoli- ja korkoriski)
- riittävän maksuvalmiuden ylläpito, myös ennakoimattomien tilanteiden varalta
- kilpailutuksen riippumattomuus ja tasapuolisuus eri palveluntarjoajiin nähden
- aktiivinen ja johdonmukainen vuoropuhelu palveluntarjoajien kanssa

Vaikka hankintalaki ei koske rahoitusta (§9, kohta 9), kilpailuttaa kunta kaikki merkittävät rahoitustarpeensa markkinoilla tai varmistuu päätösten markkinaehtoisuudesta muutoin. Johdannaissopimuksia voidaan solmia myös ilman kilpailutusta, sillä niissä ajoituksen

hyödyntäminen, vanhojen sopimusten muokkaaminen ja vertailukelpoisten tarjousten puute eivät aina puolla kilpailutusta.

1.2 Päätöksenteko

Rahatoimen päätösvalta on määritetty kunnan hallintosäännössä. Mikäli tämä ohje on ristiriidassa hallintosääntöön kirjatun toimivallan kanssa, noudatetaan hallintosäännön kirjausta.

Valtuusto päättää talousarvion ja -suunnitelman hyväksymisen yhteydessä enimmäislainanottovaltuuksista ja talousarviolainojen myöntövaltuuksista (antolainojen ja vieraan pääoman muutoksista). Lisäksi *valtuusto päättää* lainan (ml. leasing) ottamisen ja lainan antamisen periaatteista, sekä kunnan rahoitusriikejä koskevista yleisistä pitkä ajan tavoitteista. Lisäksi

valtuusto päättää kohdan 1.3 viidennen kappaleen mukaisesta joukkolainatuotteiden käytöstä, niiden poikkeuksellisen luonteen vuoksi. *Valtuusto päättää* myös riskienhallinnan pitkäaikaiset tavoitteet, eli riskirajoitteet. Riskirajoitteet ovat koko konsernia sitovia.

Kunnanhallitus päättää lainan (ml. leasing) ottamisesta ja lainan antamisesta noudattaen valtuuston hyväksymiä periaatteita, sekä tilapäisten lainojen (esim. kuntatodistusten) ottovaltuuksista ja lainaehtojen hyväksymisestä valtuuston asettamissa rajoissa. *Kunnanhallitus päättää* rahoitusriskien hallintaa koskevista lyhyen ja keskipitkän ajan tavoitteista, mukaan lukien koronvaihtosopimusten, korkokattosopimusten, korkolattiasopimusten, korkoputkisopimusten, korkostruktuurisopimusten sekä koron- ja valuutanvaihtosopimusten tekemistä koskevat tavoitteet. Hallitus voi päättää valtuuston päätöksiä tiukemmista riskirajoitteista, mutta ei voi niitä päätöksellään lieventää.

Hallinto- ja talousjohtaja päättää maksuvalmiuden turvaamiseksi tarpeellisen tilapäislainan ottamisesta (esim. kuntatodistus), sekä hollolalaisille yleishyödyllisille yhteisöille harkinnanvaraisesti välirahoituksen myöntämisestä ulkopuolisella avustuksella (esim. ELY) rahoitettavien hankkeiden toteuttamisen varmistamiseksi. Lisäksi hän *päättää* yksittäisten koronvaihtosopimusten, korkokattosopimusten, korkolattiasopimusten, korkoputkisopimusten, korkostruktuurisopimusten sekä koron- ja valuutanvaihtosopimusten tekemisestä kunnanhallituksen päättämien tavoitteiden rajoissa.

Tietohallintopäällikkö päättää leasing-rahoituksesta ICT-hankintojen osalta, talousarvion puitteissa.

Takausten ja toisen velasta tai vastuusta annettavan vakuuden myöntämisestä päättää aina valtuusto. Takauksia ja vakuuksia käsitellään tarkemmin kohdassa 1.6.

1.3 Ottolainaus

Kunnan ottolainaus toteutetaan vain euromääräisenä.

Lainaa voidaan nostaa kaikilla rahamarkkinoiden yleisesti käyttämillä tuotteilla. Tyypillisesti lyhytaikaista (korkeintaan 12 kuukauden mittaista) rahoitusta hankitaan kuntatodistusohjelmalla tai rahalaitosten luottolimiiteillä. Vastaavasti pitkäaikaisen rahoituksen perusinstrumentteja ovat kahdenväliset velkakirjalainat, joukkovelkakirjalainat ja leasing-rahoitus.

Ympäristöystävällisiin investointeihin tarkoitettua vihreää rahoitusta pyritään käyttämään mahdollisimman paljon tilanteissa, joissa kunnan investoinnit sen käytön mahdollistavat ja rahoituksen saatavuus sekä ehdot ovat kilpailukykyisiä. Vihreää rahoitusta voi hakea investointihankkeeseen, jossa syntyy selkeitä ja mitattavia ympäristölle hyödyllisiä vaikutuksia ja vihreä rahoitus on osoitus kunnan panostuksista ympäristön hyvinvointiin.

Kunta turvaa rahoituksen saatavuutta ylläpitämällä markkinoilla kunnan hyvää mainetta ja käyttämällä rinnakkain erilaisia rahoitusmuotoja ja rahan lähteitä. Kahdenkeskisissä velkasopimuksissa sallittuja vastapuolia ovat kaikki finanssimarkkinoilla toimivat virallisen toimiluvan omaavat yhteisöt.

Muita mahdollisia vastapuolia ovat koti- ja ulkomaiset yksityiset sijoittajat, jotka säännöllisesti toimivat rahoitusmarkkinoilla ja tarjoavat joukkolainatyyppistä rahoitusta. Näissä tyyppillisesti toimii välittäjänä jokin pankki ja lainadokumentaatio voidaan tehdä muun kuin Suomen lain alle. Tyyppillisiä käytettyjä maita ovat esimerkiksi Yhdistyneet kuningaskunnat, Saksa ja Pohjoismaat. Tämän kappaleen mukaisten rahoituslähteiden käytöstä *päättää tapauskohtaisesti valtuusto*.

Kunnan investoinnit ovat käyttöiltään tyyppillisesti pitkiä ja siten myös pitkät laina-ajat ovat perusteltuja. Lainojen takaisinmaksuissa voidaan käyttää tasa-, annuiteetti- tai kertalyhenteisiä ohjelmia, sekä niiden yhdistelmiä tai kassavirtasovitettua lyhennysohjelmaa. Rahoituslähteiden hajautuksen periaatteena on hajauttaa lainakannan eräpäiväjakaumaa (saatavuus- ja jälleenerahoitusriski) sekä viitekorkoperusteita (korkoriski), jotta mahdolliset muutokset varainhankinnan saatavuudessa ja markkinakoroissa heijastuisivat mahdollisimman vähän kunnan rahoituskuluihin.

Kunta panttaa omaisuuttaan ottamiensa lainojen vakuudeksi vain poikkeustapauksissa.

1.3.1 Saatavuusriski

Saatavuusriski muodostuu talous- ja rahamarkkinatilanteen aiheuttamista rahan saatavuusvaihteluista. Saatavuusriskiä hallitaan rahoitusvaihtoehtojen monipuolisella hyödyntämisellä ja riittävällä maksuvalmiusreservillä, johon kuuluvat rahat ja pankkitalletukset, likvidit sijoitukset, luottolimitit, kuntatodistukset ja mahdolliset muut luottosopimukset. Maksuvalmiuden ylläpito pienentää myös rahoituksen saatavuusriskiä.

Maksuvalmiusriskiä hallitaan kunnan kassavaroilla. *Hollolan kunnan tavoitteellinen taso kassavarojen osalta on niiden kattavuus seuraavan 30 päivän tarpeita vastaavasti.*

1.3.2 Jälleenerahoitusriski

Jälleenerahoitusriski liittyy erääntyvään rahoitukseen, joka rahoitetaan vieraalla pääomalla uudelle laina-ajalle. Jälleenerahoitus ei ole merkki maksuongelmista, vaan oleellinen osa kunnan ajallisesti etenevää rahoitustoimintaa. Jälleenerahoitusriskillä tarkoitetaan toteutuessaan sitä, että rahoitusta ei ole saatavilla riittävästi tai sen hinta on merkittävän korkea, johtuen esimerkiksi lainanottajan alentuneesta luottokelpoisuudesta tai rahoitusmarkkinoiden häiriöistä.

Rahoituslähteiden hajautuksen periaatteena on hajauttaa lainakannan lainojen eräpäiväjakaumaa, jotta mahdolliset muutokset varainhankinnan toteutuksessa heijastuisivat mahdollisimman vähän kunnan rahoituskuluihin.

Lainakannan lainojen keston hajauttamisessa pyritään toteuttamaan seuraavaa karkeaa hajautusperiaatetta, kuitenkin markkinatilanne ja rahoituksen saatavuus huomioiden:

- Ensimmäinen osa lainakannasta pidetään lyhyessä (alle vuoden) lainakestossa (esim. kuntatodistukset), joka yleisesti on varainhankinnan edullisin kesto, mutta samalla jälleenerahoitusriski on suurin. Tähän luokkaan kuuluvat myös pitkäaikaisten lainojen lyhennysosuudet ja siksi luokan euromääräinen koko voi ajoittain olla korkea. Markkinahäiriötapauksessa lyhyt varainhankinta pyritään korvaamaan nopeasti pidemmällä rahoituksella. Kuntatodistuksia voidaan myös käyttää vuoden tai

kuukauden sisällä kassavirtojen tasaamiseen. Kuntatodistusohjelmia tulee olla riittävä määrä turvaamaan kuntakonsernin maksuvalmiutta.

- Toinen osa lainakannasta pidetään keskipitkissä lainoissa (n. 1- 5 vuotta), joita uusitaan eli jälleenrahoitetaan säännönmukaisesti eräpäivien mukaan. Näin toimien pidetään yllä kunnan hyvää nimeä markkinoilla sekä säilytetään tuntuma varainhankintakanaviin.
- Kolmas osa lainakannasta hankitaan pitkänä rahoituksena (5 – 30 vuotta), joka on yleisesti kallein osa varainhankinnasta, mutta samalla voidaan varautua Suomen koko julkisen sektorin luottokelpoisuuden mahdolliseen heikkenemiseen ja edelleen rahoituksen vaikeutumiseen ja hinnan kallistumiseen.

Tavoitteena on, että yksikään näistä kolmesta luokasta ei saa olla 10 prosenttia pienempi, kunnan tai kuntakonsernin taseesta laskettuna.

Rahoituksen käytöstä aiheutuvia nettokorkokustannuksia pyritään alentamaan aktiivisella rahoitus- ja sijoitustoiminnalla. Vieraan pääoman käytöstä aiheutuva nettokorkorasitus pidetään tasaisena hajauttamalla lainojen takaisinmaksutaakkaa ajallisesti sekä varautumalla lainojen takaisinmaksuun pitämällä yllä riittävää kassavarantoa.

Rahastoituja varoja käytetään ensisijaisesti rahaston säännöissä mainitulla tavalla ja toissijaisesti lainasalkkuun sisältyvien rahoitusriskien tasapainottamisessa, rahoituskustannusten alentamisessa sekä turvaamaan kunnan maksuvalmius markkinahäiriötilanteissa. Rahastojen säännöistä poikkeavasta käytöstä *päättää valtuusto*. Poikkeusoloissa luvan säännöistä poikkeamisesta voi antaa kunnanhallitus, kuitenkin enintään kolmen kuukauden ajaksi.

1.3.3 Korkoriski

Korkoriskiä syntyy, kun markkinakorkojen ja korkomarginaalien muutokset vaikuttavat rahoituskustannuksiin, sijoitusten tuottoihin ja korollisten erien arvostukseen. Korkoriskiä hallinnoidaan tasapainottamalla vaihtuva- ja kiinteäkorkoisten lainojen ja leasing-vastuiden keskinäistä suhdetta, ottaen huomioon konsernin ulkopuoliset korolliset saatavat. Tätä suhdetta kutsutaan korkoriskiasemaksi, jota kunta- sekä konsernitason seurataan ja hallinnoidaan Konsernipalveluissa.

Rahoituslähteiden hajautuksen periaatteena on hajauttaa viitekorkoperusteita, jotta mahdolliset muutokset markkinakoroissa heijastuisivat mahdollisimman vähän kunnan rahoituskuluihin. Korkoriskin hallinnassa käytetään mittarina suojausastetta. Suojausasteella tarkoitetaan prosentuaalista osaa korkoriskiasemasta, jonka osalta korkosidonnaisuus on kiinteä suhteessa lainojen ja leasingvastuiden yhteismäärästä. Asettamalla suojausasteelle rajat, voidaan vaikuttaa siihen, missä määrin markkinakorkojen muutokset aiheuttavat muutoksia tuleviin korkokuluihin.

Valtuusto päättää kunnan korkosuojauskelle asetettavat pitkän ajan suojausastetavoitteet, joiden puitteissa *kunnanhallitus päättää* suojaustoimintaa ohjaavat tavoiteraja-arvot vähintään kerran vuodessa. Suojaustavoitetta muutettaessa, valtuusto määrittää myös sen ajanjakso, jonka puitteissa muutos on toteutettava.

Johdannaispimuksia (esim. koronvaihtosopimuksia) käytetään konserninelan, muiden tase-erien tai taseen ulkopuolisten erien kuten esim. leasingpimukset riskien hajauttamiseen. Osapuolena johdannaisinstrumenteissa tulee olla esim. hyvän luottokelpoisuuden omaavat koti- tai ulkomaiset luottolaitokset tai vastaavat.

Tytäryhtiöt suojaavat korkoriskinsä omilla sopimuksillaan rahoituslaitosten kanssa, konserniohjauksella saatavan sopimuskohtaisen ennakkokannan mukaisesti.

Valtuusto linjaa, että Hollolan kunnan korkoriskin suojausasteen tulee olla 25 % - 75 % välillä ja että tähän suojausasteeseen on päästävä konsernitasolla 30. kesäkuuta 2024 mennessä.

1.3.4 Sopimusriski

Kuntakonsernin rahoitussopimusriskiä hallitaan keskittämällä rahoitussopimusten hallinta konsernipalveluiden palvelualueelle sekä käyttämällä mahdollisuuksien mukaan kunnan tai muiden osapuolten standardoituja sopimusmalleja ja velkakirjoja.

1.3.5 Valuuttariski

Kappaleen 1.3 alussa mainitun periaatteen mukaisesti, kunnan ottolainaus toteutetaan vain euromääräisenä. Näin toimien lainoituksen kokonaisuudesta ei kunnalle aiheudu valuuttariskiä.

Mikäli kunnan toimintaan liittyy valuuttamääräisiä kassavirtoja, niihin liittyvä valuuttariski tulee minimoida valuutanvaihtosopimuksilla. Valuuttariskiin liittyvät suojausvälineet tulee raportoida omana erillisenä osionaan, kunnan rahoitusraportissa.

1.4 Antolainaus

Kunta voi myöntää antolainoja vain omille konserniyhtiöille, sekä hallintosäännön mukaisesti hollolalaisille yleishyödyllisille yhteisöille hankkeiden välirahoitukseen.

Antolainauksen ehtoissa on huomioitava Kuntalain ja EU:n valtiontukea koskevan säännösten vaikutukset, esimerkiksi koron määräytymiseen ja vakuuden asettamiseen.

Mikäli tytäryhteisöissä on vähemmistöomistajia, kunta voi osallistua rahoitusriskin jakamiseen omistusosuutensa suhteessa.

Kunta myöntää lainoja vain kunnanhallituksen hyväksymällä velkakirjadokumentaatiolla. Lyhytaikaista rahoitusta omille tytäryhteisöille myönnetään pääasiassa vain konsernitilin sisäisen luottolimiitin muodossa, jolloin perusdokumentaatio on kunnan ja pankin konsernitilisopimuksen vakioehtojen mukainen. Konsernitilin luotosta perittävästä korosta *päättää kunnanhallitus*.

Pääsääntöisesti kunnan tytäryhteisöt vastaavat itse rahoitus- ja pääomahuollostaan. Ensisijaisia keinoja tämän toteuttamiseksi ovat riittävän kannattavuuden ylläpitäminen, toimiva riskienhallinta ja investointien järkevä mitoittaminen.

Hollolalaisille yleishyödyllisille yhteisöille harkinnanvaraisesti välirahoituksen myöntämisestä ulkopuolisella avustuksella (esim. ELY) rahoitettavien hankkeiden toteuttamisen varmistamiseksi päättää hallinto- ja talousjohtaja. Kyseinen rahoitus on toissijainen ja sen tarkoitus on turvata hanketoimijoiden hankkeiden toteutus. Hankkeiden välirahoituksen periaatteet ja ehdot *päättää valtuusto*.

1.5 Oman pääoman ehtoinen rahoitus

Omile konserniyhteisöille voidaan myöntää myös oman pääoman ehtoista rahoitusta. Mahdollisia rahoitusinstrumentteja ovat kaikki kulloisenkin lainsäädännön mahdollistamat välineet, esimerkiksi osakepääoman ja peruspääoman merkintä tai lisäys, sijoitukset vapaan oman pääoman rahastoon, pääomalainat ja vaihtovelkakirjalainat.

Oman pääoman ehtoisesta konserniyhteisön rahoituksesta *päättää valtuusto*.

2. Takaukset

Tässä kappaleessa sanalla takaus tarkoitetaan sekä perinteistä takausta, sekä vastuusta annettavaa muuta vakuutta.

2.1 Takaukset konserniyhtiöille

Kunta voi myöntää takauksia omien konserniyhteisöiden puolesta silloin, kun se kokonaisedun ja omistajastrategian nimissä on perusteltua. Tyypillisiä takaustarpeita ovat lainan takaisinmaksun vakuudeksi annettavat takaukset ja erilaiset muiden vastuiden, kuten ympäristö- ja sopimusvastuiden vakuudeksi annetut takaukset. Takauksia myöntäessään kunta huomioi aina EU:n valtiontukisäännösten sekä soveltuvien kansallisten säännösten noudattamisen.

Kunnan takauksen myöntämisestä, takausprovisiosta ja vastavakuuden tasosta *päättää valtuusto*. Hallintosäännön mukaisesti vakuuden hyväksyy palvelualuejohtaja. Takauspäätöstä ei panna täytäntöön ennen sen lainvoimaisuutta.

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107–109 artikloissa määritellään valtiontukea koskevat reunaehdot ja puitteet. Komissio on antanut tiedonannon EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta valtiontukiin takauksina (2008/ C 155/02). Kaikkien seuraavien tiedonantoon sisältyvien edellytysten täytyminen riittää osoittamaan, ettei takaus sisällä valtiontukea eikä toimenpiteestä ole ennakoilmoitusvelvollisuutta komissiolle.

Edellytykset ovat:

- a) lainanottaja ei ole taloudellisissa vaikeuksissa,
- b) takauksen laajuus voidaan myöntämishetkellä mitata asianmukaisesti,
- c) takaus ei kata enempää kuin 80 prosenttia lainasaamisen tai muun rahoitussitoumuksen määrästä, ja
- d) takauksesta maksetaan markkinaperusteinen hinta.

Mikäli taattavalla konserniyhteisöllä on vähemmistöomistajia, tulee näiden kattaa omistussuuttaan vastaava osuus riskistä kunnan omavelkaisella vastatakauksella tai muulla hyväksyttävällä vakuudella.

2.2 Takaukset muille yhteisöille

Muiden kuin konserniyhteisöjen puolesta takauksia voidaan myöntää vain poikkeustapauksissa ja vahvoilla perusteilla. Tämä on tärkeää siksi, ettei julkinen sektori kohtuuttomasti rajoita markkinoiden tasapuolista kohtelua ja vääristä kilpailun toimivuutta avoimilla markkinoilla. Takauksen myöntämistä harkittaessa tulee huomioida kuntalain mukaiset rajoitukset ja niiden sallitut poikkeukset. Konsernin ulkopuolisille yhteisöille takauksen myöntämistä harkittaessa tulee huomioida mm. seuraavia asioita:

- tukeeko takauksen myöntäminen kunnan strategiaa ja palvelutavoitteita
- onko takauksen myöntäminen välttämätöntä esimerkiksi uuden palvelutuotannon syntymiseksi, eikä myöntäminen vaaranna markkinoiden toimivuutta tai vääristä kilpailua
- tukeeko takauksen myöntäminen palvelurakenteen muutosta tavalla, jossa kunta välttyy esimerkiksi omilta mittavilta investoinneilta
- taattavan yhteisön tulee pantata kunnalle takauksen vakuudeksi hyväksyttävä vakuus, tyypillisesti rakennettava tai hankittava kohde
- takauksesta peritään hankkeen riskiä kuvastava vuotuinen takausprovisio, vähintään 0,5 %
- takausta ei voida myöntää rekisteröitymättömälle yhteisölle
- kunnanhallituksen tulee hyväksyä kunnan takaaman lainan rahoittaja sekä käytettävän velkakirjan ehdot ennen takauksen allekirjoitusta

3. SIOITUSTOIMINTA

Kunnan sijoitustoiminnan tulee lähtökohtaisesti olla taloudellisesti tuottavaa. Vähimmäisvaatimuksena voidaan pitää sijoitusten reaaliarvon säilyttäminen huomioiden sijoitustoiminnan hoitamisesta aiheutuvat kustannukset.

Sijoitustoiminnassa on otettava huomioon kuntakonsernin maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaaminen. Maksuvalmiussuunnitelmalla arvioidaan sijoituksiin käytettävissä oleva rahamäärä ja sijoitusaika. Sijoitusten likvidiys turvataan parhaiten instrumenttien jälkimarkkinakelpoisuudella.

Sijoittamisen tulee perustua hallittuihin riskeihin. Tämä tarkoittaa suunnitelmallista riskien tunnistamista, mittaamista ja riskeiltä suojautumista.

Erillisten rahastojen perustamisesta *päättää valtuusto*. Omaan taseeseen rahastoidut varat sijoitetaan yleiskatteisesti osana muuta sijoitusomaisuutta. Rahastoitujen varojen tuotoksi kirjataan sen osuus koko sijoitusomaisuuden vuotuisesta tuotosta, sekä positiivinen että negatiivinen.

Kunta ottaa huomioon sijoitustoiminnassaan toimintaympäristönsä arvot. Kunnan toimintaa ohjataan poliittisen arvoprosessin kautta. Sijoituskohteen toimiala tai toimintatavat eivät voi olla ristiriidassa kunnan yhteiskunnallisten velvoitteiden ja periaatteiden kanssa. Ristiriitatilanteessa eettiset arvot ylittävät taloudelliset arvot ja lyhyen aikavälin tuottotavoitteet ovat alisteisia valituille arvoille.

Vastuullisessa sijoitustoiminnassa arvovalinnat koskevat myös keinoja ei vain päämäärää. Sijoittajalla on vastuu varojen hyvästä hoidosta ja arvon säilymisestä. Mikäli tyydytään markkinatuottoa pienempään tuottoon, on myös tällaiselle sijoituspäätökselle esitettävä perustelut.

Eettinen näkökulma nousee esiin sijoitusten toimialavalinnassa. Valinta voi perustua positiiviseen tai negatiiviseen arvottamiseen. Positiivisessa arvottamisessa määritellään ne toimialat, joihin kunta voi sijoittaa. Negatiivisessa arvottamisessa tietyt toimialat, maat tai yksittäiset yritykset suljetaan kunnan mahdollisten sijoituskohteiden ulkopuolelle.

Hollolan kunnan sijoitustoiminta pohjautuu mm. negatiiviseen arvottamiseen, eli *kunta ei tee suoria sijoituksia tupakka-, pornografia- tai alkoholiliiketoimintaa harjoittaviin yrityksiin tai yhteisöihin*. Riskienhallinnan vuoksi *kiellettyjä sijoituskohteita ja menettelyjä* ovat sijoitukset rahastoihin, jotka eivät ole Sijoitusrahastodirektiivin mukaisia rahastoja, osakkeiden päiväkauppa ja osakkeiden myynti ilman niiden omistamista (ns lyhyeksi myynti), osakelainaus, sijoittaminen johdannaisinstrumentteihin lisätuottojen saavuttamiseksi sekä sijoittaminen muuhun kuin euroissa noteerattavaan kohteeseen.

3.1 Kassavarojen sijoittaminen

Kassavaroja ovat tasekaavan mukaisesti rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Toisaalta kassavarannon katsotaan sisältävän myös taseen vastattavaa puolelle lyhytaikaisiin muihin velkoihin kirjattavat omien yhtiöiden talletukset, joita ei ole eriteltävissä kassavarannosta.

Kunnan maksuvalmius pidetään hyvänä ja kassavaranto riittävän suuruisena, että kunta kykenee suoriutumaan lyhytaikaisista velvoitteistaan, joita ovat mm. kassasta maksut ja lyhytaikaiset lainat (pitkäaikaisten lainojen lyhennykset ja kunnan tytäryritysten ja yhteisöjen talletukset kunnan kassaan sekä yhtiöiden lyhytaikaiset limiitit). Kassavarannon ensisijaisena tavoitteena on maksuvalmiuden turvaaminen ja ylläpitäminen.

Kunnan kokonaisriskiprofiili pidetään kassavarannon sijoituksissa matalana. Kunta minimoi kassavarojensa luottoriskin tekemällä korkosijoituksia korkean luottokelpoisuuden omaaviin kohteisiin ja hajauttamalla sijoitukset sekä ajallisesti että määrällisesti riittävässä laajuudessa. Johdannaisinstrumentteja voidaan käyttää kassavarannon osalta ainoastaan suojaamistarkoituksessa.

Päivittäisen maksuliikenteen hoidossa ylijäävät varat sijoitetaan kassanhallinnan kannalta tarkoituksenmukaisimmalla tavalla huomioon ottaen kassavarantoon ennestään sisältyvien sijoitusten

- A. likvidisyys,
- B. luottokelpoisuus ja
- C. tuotto.

Sijoituskohteena kotimaassa tai ulkomailla voivat olla korkoinstrumentit, joiden liikkeellelaskija on luottokelpoisuudeltaan vakavarainen pankki, yritys tai muu vastaava osapuoli. Jos liikkeellelaskijalla on pitkäaikainen luottokelpoisuusluokitus, on se instrumentin hankintahetkellä oltava vähintään tasolla BBB- (Standard & Poors) tai Baa3 (Moody's) tai BBB (Fitch IBCA). Tämä vastaa ns. Investment Grade- luottokelpoisuusluokitusta. Mikäli kysymyksessä on esim. suomalainen pörssiyritys, joka raportoi toiminnastaan julkisesti eli yrityksen taloudesta on saatavilla ajanmukaista tietoa, voidaan ko. yrityksen luottokelpoisuutta arvioida erikseen lievemmin, vaikka yrityksellä ei ole kansainvälistä luottokelpoisuusluokitusta.

3.2 Sijoitusten hajauttaminen

Sijoitusten omaisuuslajien välisillä hajauttamisen rajoilla ohjataan odotettavissa olevaa tuottoa ja riskiä. Omaisuusluokkien vaihteluvälillä mahdollistetaan sijoitussuunnitelmassa markkinatilanteen mukainen reagointi ja tarkemman tavoitetilan määrittäminen. Tarkemmasta omaisuuslajien välisistä hajauttamisen rajoista *päättää kunnanhallitus, seuraavien valtuuston linjausten mukaisissa rajoissa:*

- Korkosijoitukset 0 – 100 %
- Osakesijoitukset 0 – 75 %
- Muut sijoitukset 0 – 25 %.

3.2.1 Korkosijoitukset

Alle vuoden mittaisia sijoituksia voidaan tehdä määräaikaistalletuksena kotimaiseen rahoituslaitokseen sekä kunta- tai yritystodistuksiin. Pidemmän aikajakson sijoitukset tulee aina tehdä sijoitusrahaston kautta, ja ne voivat koostua sekä valtionlainoista että yrityslainoista. Vähintään 4/5-osaa korkosijoituksista tehdään kehittyneille markkinoille.

3.2.2 Osakesijoitukset

Osakesijoitukset tehdään pääsääntöisesti sijoitusrahastojen kautta. Suoria sijoituksia voidaan tehdä suomalaisiin ja eurooppalaisiin pörssinoteerattuihin osakkeisiin. Muutoin käytetään eri maantieteellisille alueille, toimialoille tai indekseihin sijoittavia osakerahastoja. Rahastojen tulee sijoittaa vain julkisesti noteerattuihin yrityksiin ja valtaosa osakesijoituksista tehdään kehittyneille markkinoille.

3.2.3 Muut sijoitukset

Muiden sijoitusten ryhmä sisältää kaikki muut markkinoilla yleisesti myytävät sijoitustuotteet. Tyypillisiä instrumentteja ovat asunto-, kiinteistö- ja tonttirahastot sekä erilaiset räätälöidyt lainatuotteet, kuten indeksilainat ja sijoitusobligaatiot, joissa jonkun rahalaitoksen liikkeeseen laskeman velkakirjan päälle on rakennettu korko-, osake- tai hyödykemarkkinoiden kehityksestä riippuvat tuottokomponentit. Viimeksi mainituissa tuotteissa liikkeeseenlaskijan luottoluokituksen on sijoitusta tehtäessä oltava vähintään A-tasoa (Standard & Poor's, pitkä luottoluokitus).

3.2.4 Sijoituksien ajallinen kohdentaminen

- A. Lyhytaikaiset sijoitukset ovat juoksuajaltaan alle vuoden mittaisia. Niiden tehtävänä on osaltaan turvata maksuvalmiutta. Sijoituskohteena voivat olla:
- a) pankkien tai vastaavien tarjoamat tilimuotoiset sijoituskohteet,
  - b) ei jälkimarkkinakelpoiset sijoitukset,
    - joita ovat esim. pankkien rahamarkkinasijoitukset.
  - c) lyhytaikaiset jälkimarkkinakelpoiset sijoitukset,
    - joita ovat esim. sijoitukset pankkien- ja luottolaitosten liikkeelle laskemiin joukkovelkakirjoihin ja sijoitustodistuksiin sekä yritysten liikkeelle laskemiin joukkovelkakirjoihin ja yritystodistuksiin sekä sijoitusrahastojen lyhyen koron rahastot.

Sijoitukset hajautetaan siten, että kassavarannosta ei ole sijoitettuna yli 5 milj. euroa tai keskimääräisestä kassavarannosta enintään 20 % yhden osapuolen velkakirja- ym. sijoituksiin. Konsernin maksuliiketeileillä voi olla kuitenkin konsernin laskujen, palkkojen tai lainojen maksuun tarvittava riittävä määrä.

- B. Pitkäaikaisilla sijoituksilla tarkoitetaan tässä velkakirjoja, joiden juoksuaika on vähintään yksi vuosi. Juoksuajaltaan yli viiden vuoden sijoituksia ei tehdä (pois lukien jäljempänä mainitut Kuntarahoitus Oyj:n tai Suomen valtion liikkeelle laskemat velkakirjat). Sijoituskohteena voivat olla pitkäaikaiset jälkimarkkinakelpoiset sijoitukset,
- joita ovat esim. sijoitukset valtioiden, pankkien, luottolaitosten ja yritysten liikkeelle laskemiin joukkovelkakirjoihin sekä sijoitusrahastojen keskipitkän koron rahastot.

Pitkäaikaiset sijoitukset hajautetaan siten, että kassavarannosta ei ole sijoitettuna yli 3 milj. euroa yhden yritysosapuolen velkakirjoihin.

3.2.5 Sijoitukset Kuntarahoitus Oyj:n pääomalainoihin ja debentuureihin

Kuntarahoitus Oyj:n pääomalainoihin ja debentuureihin voidaan *kunnanhallituksen erillisellä päätöksellä* sijoittaa kassavaroista enintään 10 milj. euroa ilman edellä olevia maturiteetti, määrä tai osapuolirajoituksia. Kuntarahoitus Oyj:n pääoma- ja debentuurilainojen sijoitusten tuotto täytyy olla kilpailukykyinen muihin vastaaviin sijoituskohteisiin verrattuna.

3.3 Sijoitusrahastot

Sijoitusrahastojen on täytettävä seuraavat ehdot:

- Rahaston minimikoko 20 milj. euroa, rahastojenrahaston kohdalla minimikoko lasketaan kohderahastokohtaisesti.
- Rahaston täytyy olla rekisteröity/noteerattu eurooppalaiseen maahan (UCITS-rahasto-sijoitusrahastodirektiivin mukainen rahasto, jolle laki asettaa säännöt, miten sijoitustoiminnasta aiheutuvat riskit on hajautettava).
- Kunnan osuus yhden sijoitusrahaston markkina-arvosta ei saa ylittää 15 %.
- Rahastolla pitää sijoitus aloitushetkellä olla yli kahden vuoden toimintahistoria.
- Omaisuudenhoidon pitää olla riittävästi resursoitu.

4 RAPORTOINTI

Rahoituksen ja sijoitustoiminnan hallinnasta annetaan valtuustolle *Rahoitusraportti* osana kunnan tilinpäätöstä. Lisäksi samanaikaisesti osavuosikatsauksen kanssa annetaan kunnanhallitukselle *Rahoituksen osavuosiraportti*. Molemmat raportit ovat salaisia, perusteena Julkisuuslaki §24, kohta 17.

4.1 Rahoitusraportti

Rahoitusraportti annetaan valtuustolle, osana tilinpäätöksen raportointia. Raportti voidaan antaa erillisenä, ennen varsinaisen tilinpäätöksen valmistumista.

Rahoitusraportista tulee ilmetä asetettu tavoite (valtuusto, sekä kunnanhallitus)

1. Yleiskuvaus voimassa olevista tavoitteista ja niissä noudatettavista siirtymäajoista
2. Kunnan raportointiajankohtana maksuvalmiutta kuvaava
  - a. likvidien varojen määrä
  - b. ostovelkojen ja myyntisaamisten kokonaismäärä
3. Ottolainaraportti
  - a. Lainojen/leasing-vastuiden eräpäiväjakauma
  - b. Lainojen/leasingvastuiden korkoriskijakauma, sekä johdannaisten korkoriskiraportti (sis markkina-arvot), sekä edellisten yhdistelmänä kunnan korkoriskiasema (sisältäen mahdolliset korolliset saatavat).
  - c. Lainojen, leasingvastuiden ja johdannaisten (suojausvälineet) vastapuolijakauma
4. Antolainaraportti
  - a. Vastapuolijakauma
  - b. Sopimuskohtaiset, nimellismäärät, avoin saldo ja sopimuksen päättymispäivä
5. Oman pääoman ehtoinen rahoitus
  - a. Raportointikaudella annetut oman pääoman ehtoiset rahoituserät
  - b. Sijoituskohtainen saldoraportti
6. Takaukset
  - a. Annetut takaukset, nimellismäärä, avoin saldo ja eräpäivä
7. Sijoitukset ja rahastot
  - a. Sijoitusten markkinatilanne ja kehitys raportointikaudella, sekä asetettujen rajojen noudattaminen
  - b. Rahastojen markkinatilanne ja kehitys raportointikaudella
8. Muut mahdolliset rahoitukseen ja sijoitustoimintaan liittyvät riskit (esim valuuttariski)

4.2 Rahoituksen osavuosiraportti

Rahoituksen osavuosiraportti sisältää vähintään seuraavat tiedot

- Yleiskuvaus raportointiajanjaksolla suoritetuista toimenpiteistä
- Ottolainojen (sis leasing)
  - eräpäiväjakauma ja todistusohjelmien nimellisarvo sekä käyttöaste

- korkoriskiasema lainat, johdannaiset, korolliset saatavat, sekä kokonaisuus (netto)
- Antolainojen
  - eräpäiväjakauma
  - vastapuolijakauma
- Oman pääoman ehtoinen rahoitus
  - kokonaissijoitukset, sijoituslajeittain
- Takaukset
  - raportointipäivän nimellisarvot ja avoin saldo
- sijoitukset ja rahastot
  - sijoitusten tuotto raportointiajanjaksolla ja avoin kokonaissaldo
  - rahastojen tuotto raportointiajanjaksolla ja avoin kokonaissaldo
- muut mahdolliset riskit